

ACTIVITATEA PEDAGOGICĂ A LUI IOAN SLAVICI

THE PEDAGOGICAL ACTIVITY OF IOAN SLAVICI

Ariadna TOTOESCU, Valentina ALBU
Liceul Teoretic „Horia Hulubei”, Măgurele

Abstract

For the romanian culture, in general, for the romanian educational system, especially, the talent and the efforts of Slavici ment a step towards modern age. His concern for the knowledge of folks literatures combined with his hope for implementing a complete language was transformed by Slavici into a matter of national interest.

Key words: *Culture, educational system, classic, language.*

Cuvinte cheie: *Cultura, invatamant, clasic, limbaj.*

În istoria prozei romanesti, Ion Slavici face parte dintr-o familie tipologica pe cat de valoroasa, pe atat de semnificativa. De fapt, el este cel care deschide seria “ardelenilor” – Agarbiceanu, Rebreanu, Pavel Dan, Titus Popovici. Balzacieni din instinct, prozatorii veniti din Transilvania manifesta inclinatie spre descrierea vietii sociale, spre observarea atenta si minutioasa a lumii, adica a satului ardelean, celula sociala concreta careia ii apartin. Ei sunt spirite pozitive, pentru care lumea reala exista si poate fi cunoscuta, omul fiind conceput ca o fiinta sociala legata organic de colectivitate si aflata la confluenta acestui determinism social cu cel biologic.

Destul de putini stiu ca in acelasi timp, Slavici a dus o laborioasa activitate in invatamant. Pe taramul activitatii pedagogice, scriitorul a activat peste 50 de ani. Se pregatise pentru a deveni avocat, inasa renunta la cariera, dedicandu-si intreaga viata scrisului si profesiei de dascal. Este sugestiv pentru aceasta pasajul din lucrarea lui autobiografica “ Lumea prin care am trecut “ (aparut postum in 1930) si marturiseste: “ Eu m-am simtit viata mea intreaga mai presus de orice dascal. A le da unora invatatura, a fost pentru mine intotdeauna o multumire si cele mai vii multumiri le-am avut stand de vorba cu oamenii care ma puteau dumiri ori plimbandu-ma cu elevii mei. Mai ales ca dascal, mi-am castigat si painea de toate zilele si nu-mi aduc aminte sa mi se fi intamplat vreodata sa fiu nemulțumit de invataturile ce le-am dat [1,2].“

Invatamantul din Romania a fost reorganizat in 1864 in timpul domniei lui Al. I. Cuza. Incercari se facusera si mai inainte in Moldova. Asezamantul pentru reorganizarea institutiilor publice proclama in 1850 gratuitatea invatamantului, limba nationala ca limba de intructie, necesitatea scolilor tehnice – economice. Invatamantului nu i se asigura inasa o baza materiala si nu i se asigura, in masura convenita nici prin legea din 1864. Calea spre reformare ramane inasa deschisa si asistam, aproape an de an, la asemenea actiuni. Cand Slavici intra profesor la Scoala normala a Societatii pentru invatatura poporului roman, in septembrie 1880, se pregatea o noua reforma a invatamantului.

Cursurile la Scoala normala se deschid la 9 septembrie 1880. Slavici incepe lectiile pe 13 septembrie, fiindu-I repartizate orele de romana si geografie la toate cele 4 clase. Slavici se impune repede si in mai 1881 este ales secretar al Societatii pentru cultura poporului roman, functie in care va fi ales si in anii urmasori si pe care o detine pana in 23 iunie 1885. Il vedem si la serbarea de sfarsit de an printre cei care impart daruri scolarilor. Incepand cu acea perioada, Slavici va avea o activitate foarte laborioasa in domeniul invatamantului. In 1875 este numit profesor la Liceul Matei Basarab, apoi la Scoala normala, iar din 1882 este si profesor la Azilul Elena Doamna. Dupa

stabilirea lui la Sibiu, în 1884, preda limba română la Școala elementară de fete iar în 1890, revine din nou în București, fiind numit din nou la Azilul Elena Doamna, întâi ca director de studii, unde va sta până în 1994, când comisia Fundației I. Otteteleșeanu din cadrul Academiei îl numește director de studii la Institutul cu același nume înființat la Magurele. Din 1910, îl găsim la Școala Evanghelică germană din București.

Încă de la numirea sa în învățământ, Slavici atrage atenția asupra învățării limbii române în școală: “La 1875, când m-am stabilit în București, limba română nu era obiect de studiu al școlilor secundare din România. Se zicea că școlarii știu românește ca și celelalte-n românește se învață”

În redacția ziarului “Timpul”, în urma lungilor discuții purtate cu Eminescu și Caragiale, Slavici își clasifică numeroase probleme legate de dezvoltarea vieții culturale și mai ales cele referitoare la limba română. Este cunoscută intenția lor de a elabora împreună chiar o gramatică. Slavici nu va parasi această năzuință, publicând peste câțiva ani cărți de gramatică, precum și numeroase articole în diferite periodice și ziare pe teme filologice. Un exemplu concludent în acest sens, este revista “Educătorul” – o foaie pedagogică la susținerea căreia Slavici aduce o contribuție importantă. El publică încă din primul număr, cursul său: “Literatură populară”, care ocupă alte 13 numere. Crede că este necesar să facă cunoscută creația populară, care trebuie să constituie punctul de plecare al literaturii culte. El vorbește școlărilor despre proverbe, similituri, doine, balade etc...

Năzuința pentru cultivarea unei limbi unitare, înțeleasă de toți românii, era ideea care însușea generația strălucită a scriitorului. Din aceea, Slavici face chiar o problemă de “marire națională pentru noi, iar aceia care duc limba aceasta spre desăvârșire sunt scriitorii noștri de valoare”.

Concluzii

Pentru I. Slavici, nu limba și nici – în mod conștient explicit - apartenența la o anumită clasă socială sunt acelea care definesc opțiunea lui morală, comportamentul lui față de marile virtuți ale vieții. Personalitatea lui I. Slavici așază în prim plan conceptul de stil de viață, adică tocmai acela care îi definește și luminează personajele, dar largeste și noțiunea de stilistică până la interferența ei cu sferile filosofiei morale și sociale în general.

Scriitorul însuși recunoaște că sufletul i-a fost ctitorit de lumea în care s-a născut și, dacă o asemenea confesiune ar putea fi luată în general ca o nostalgie ocazională, în cazul lui Slavici este confirmată de întreaga lui activitate: “Având să descriu lumea prin care am trecut, nu pot decât să încep de aici, unde m-am născut, unde mi-am petrecut copilăria și cea mai frumoasă parte a tinereții, unde au fost așezate temeliiile vieții mele sufletești.”

Bibliografie

1. Slavici, I., – “Lumea prin care am trecut”
2. Vatamaniuc, D., – “Studii despre Slavici”